

5.4.1 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu (OPS-perusteet)

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu tekee mahdolliseksi joustavan opinnoissa etenemisen. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämisestä ehkäisevänä toimintatapana. Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun käytöstä määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Mahdollisuudesta tulee mainita myös silloin kun vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytetään yksittäisen oppilaan kohdalla.

Koko koulun tai yksittäisten oppilasryhmien osalta vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää, että oppiaineiden tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin oppiaineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemän tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintokokonaisuudet voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Opetussuunnitelmassa on määrättävä, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia. Kaikille vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen osallistuville oppilaille tulee laatia opinto-ohjelma.

Mikäli vuosiluokkiin sitomatonta opetusta käytetään vain yksittäisen oppilaan kohdalla, laaditaan hänelle opetussuunnitelmaan perustuva opinto-ohjelma. Siinä kuvataan oppilaan opintojen tavoitteet, määritellään opintokokonaisuusien suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet. Oppilaan opintojen etenemistä tulee seurata säännöllisesti.

Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään luvussa 6.

Porin kaupunki

Porissa oppiaineiden oppimäärät on jaettu vuosiluokkiin ja opetus on pääsääntöisesti vuosiluokkiin sidottua. Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua voidaan käyttää yksittäisen oppilaan kohdalla, jolloin se kirjataan oppimissuunnitelmaan tai erityistä tukea saavalle oppilaalle henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS:aan). Oppilaan opiskelusta vuosiluokkiin sitomattomasti tehdään hallintopäätös.

Kun opinnoissa edetään vuosiluokkiin sitomattoman järjestelmän mukaan, oppiaineiden tuntimäärät, tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään opintokokonaisuuksittain. Lisäksi oppimissuunnitelmassa kuvataan ne tiedot ja taidot, jotka ovat kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamisen edellytyksenä sekä se, miten oppilaan suorituksia ja opintojen etenemistä seurataan ja dokumentoidaan. Lisäksi määritellään, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaalle pakollisia ja mitkä valinnaisia.

Vuosiluokkiin sitomattoman järjestelmän mukaan opiskeleva oppilas saa lukukauden päätteeksi todistuksen hyväksytysti suorittamistaan opintokokonaisuuksista ja siirtyy seuraavalle luokalle jatkaamaan opintojaan siitä, mihin ne edellisenä lukuvuonna jäivät. Oppilas ei jää luokalleen puuttuvien tai hylättyjen suoritusten vuoksi, vaan luokalle voidaan jättää ainoastaan yleisen huonon koulumenestyksen vuoksi.

12.2 Valinnaiset aineet (OPS-perusteet)

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.¹ Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle².

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

Porin kaupunki

Porin kaupungissa valinnaisiin aineisiin on käytettävissä vuosiluokilla 4–6 yksi vuosiviikkotunti luokka-astetta kohden. Vuosiluokalla 8 valinnaisiin aineisiin on käytettävissä kaksi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokalla 9 neljä vuosiviikkotuntia. ~~Jokaisessa ylä- ja yhtenäiskoulussa on tarjottava ruotsin kieltä 9. vuosiluokalla valinnaisena aineena. Muista Valinnaisista aineista päättää koulun rehtori. Nämä valinnaiset aineet voivat myös olla taide- ja taitoaineita, jolloin kahden vuosiviikkotunnin laajuudesta valinnaisesta taide- ja taideaineesta tulee numeerinen arvio.~~

*Koulun opetussuunnitelmaan kirjataan **koulun valinnaisainetarjonta**, vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan sekä kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet. Valinnaisaineiden järjestämisessä voidaan hyödyntää eri ikäluokista muodostettavia ryhmiä erityisesti vuosiluokilla 4–6.*

~~Tähän kohtaan koulu lisää oman osuutensa, johon kirjataan koulun valinnaisainetarjonta. Kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet voidaan kuvata tässä tai muiden oppiaineiden yhteydessä.~~

¹ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

² Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)